TEMES SOCIOECONÒMICS
GADESO
Una ullada monogràfica a la nostra realitat socioeconòmica

NÚMERO 33 JUNY 2014

Noves claus per entendre el mercat laboral (IV)

LES PERSONES "INOCUPABLES" EN EL MERCAT LABORAL DE LES ILLES BALEARS

---

*Aquest és el quart número de **TEMES SOCIOECONÒMICS GADESO** de la sèrie dedicada a les **noves claus per entendre el mercat laboral.** Recordam que, amb la remodelació de la pàgina web de la Fundació Gadeso, es deixà de publicar la revista digital "Claus per entendre el mercat laboral" que era a on es publicaven aquests continguts, que ara hem incorporat a aquesta publicació.*

*En aquest **TEMES SOCIOECONÒMICS GADESO** explicam -tot i que per mantenir la nostra voluntat de flaix ho fem de forma molt resumida- a què ens referim quan parlam de persones amb problemes d'ocupabilitat o inocupables. En l' àmbit de l'anàlisi dels mercats laborals, el terme inocupable ("inempleable" en castellà) es va començar a utilitzar a Llatinoamèrica per analitzar les conseqüències dels plans d'ajustament neoliberal aplicats pel FMI a aquells països sobre determinats col·lectius de treballadors i treballadores. Posteriorment, aquesta problemàtica va ser incorporada a les preocupacions de l' Organització Internacional del Treball (OIT) i, amb la crisi actual, aquest fenomen s'ha estès arreu, i especialment als EUA i a la UE.*

De fet, en determinats cercles "progressistes" nord-americans és un assumpte que preocupa. Per exemple Joseph E. Stiglitz, parlant de la situació del mercat laboral als EUA, escrivia fa uns mesos que " els treballadors nord-americans són considerats productes bàsics descartables, se'ls deixa de banda si no poden mantenir-se al dia amb els canvis tecnològics i el mercat. La diferència ara és que aquests treballadors ja no constitueixen una petita fracció de la població ". A la UE seguim amb la retòrica de l'Estratègia Europea 2020, de mercats laborals flexibles i inclusius, de "garanties d'ocupació juvenil" etc., etc. Però, cada Consell Europeu de Ministres d'Ocupació acaba amb més declaracions retòriques i poca cosa concreta per abordar la problemàtica d'aquest grup de persones que es queden marginades de les dinàmiques actuals dels mercats laborals.

Des del punt de vista teòric, el concepte de inocupabilitat és complex, ja que són molts els factors que influeixen a les potencialitats de les persones per a ingressar en el món del treball remunerat. Cal no menystenir els factors psicosocials, de salut o, posem pel cas, de situació familiar; però les dinàmiques del mercat laboral són els elements claus per explicar que les persones amb importants carències formatives i d'habilitats laborals són les candidates a prendre part del col·lectiu dels inoculpables actuals (productes bàsics descartables, en paraules de Stiglitz).

L' existència d'un col·lectiu considerable de persones inocupables, és un fracàs polític i social d'importància. És un malbaratament de capital humà que hi afecta negativament a la cohesió social, i a la igualtat d'oportunitats.

Seguidament analitzam els factors principals relacionats amb el mercat laboral de les Illes Balears que incideixen en la inocupabilitat de la gent illenca. Aquests factors son: 1.- El temps de permanència en situació d'atur. 2.- El nivell educatiu de la població aturada. 3.- El baix dinamisme del mercat laboral. 4.- La població aturada de més edat. 5.- Els canvis bruscs en el model productiu.

Com sempre, esperam que el contingut d'aquest ***TEMES SOCIOECONÒMICS GADESO*** *sigui del vostre interès*

1.- L'atur

La xifra de 152.500 persones en atur és la dada més eloqüent de la persistència de la crisi en el mercat laboral de Balears. Una taxa d'atur del 26,7% és insuportable social, econòmica i políticament. Més insuportable és la taxa d'atur del col·lectiu de persones menors de 25 anys és del 53,17% (19.600 persones), l'atur de llarga durada i molt llarga (14,9% de més d'un any i 26,3% de més de dos anys) i la xifra de 51.500 llars illenques (el 15,38%) amb tots els seus membres actius en atur.

Les dues gràfiques següent ens mostres una evolució descendent (-11,17% interanual) de la població aturada que cal atribuir-la a la migració de la població ocupada estrangera (activa (-30.100 persones en un any) i a la disminució de la població activa.

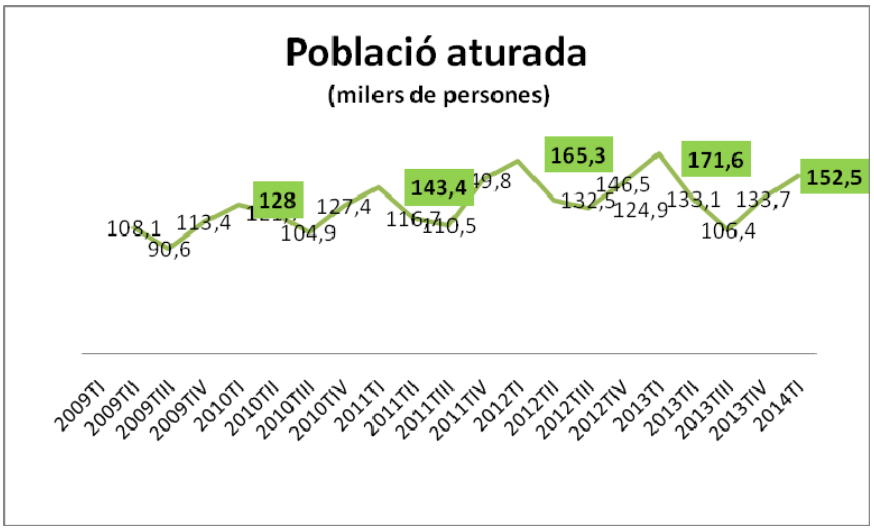

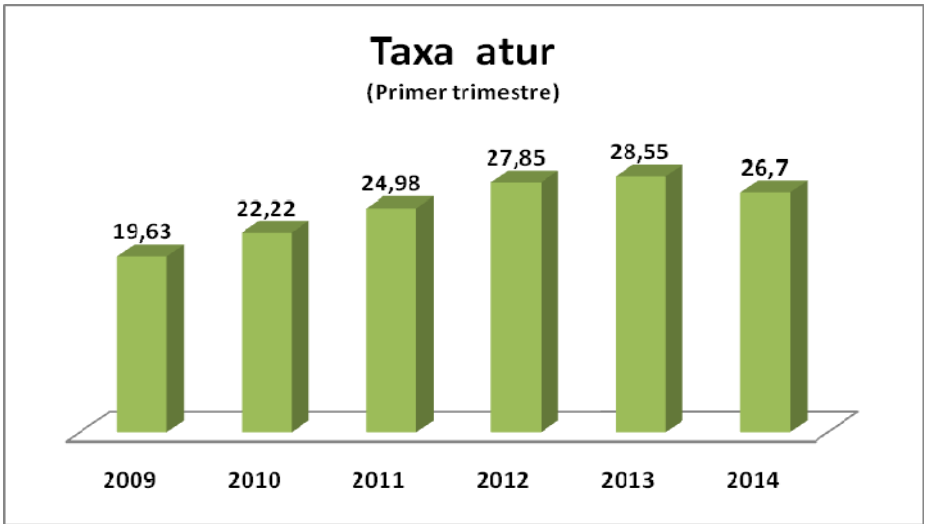

2.- L'ocupació

La gràfica següent ens mostra l'evolució de la taxa d'ocupació de les Illes Balears (el percentatge de persones majors de 16 anys que han treballat almenys una hora durant el trimestre) del últims 12 anys. **La taxa d'ocupació del primer trimestre de 2014 és la més baixa dels últims anys** i és conseqüència d'una pèrdua anual del -2,55% de població ocupada (10.900 persones en termes absoluts).

A les següents gràfiques es pot observar un fenomen força important, mentre **el nombre de persones assalariades (333.200) és el més baix dels últims anys, el percentatge de persones ocupades amb la categoria de treballadors per compte propi s'enfila fins a un 20,4%, un dels valors més elevats de la història de l' EPA**. Això pot indicar que la conversió de treball assalariat en treball autònom depenent -i amb tota seguretat precari- experimenta una revifada

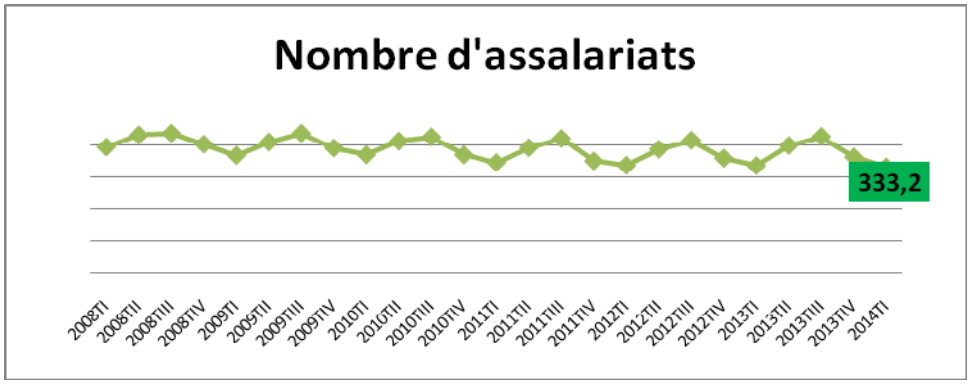

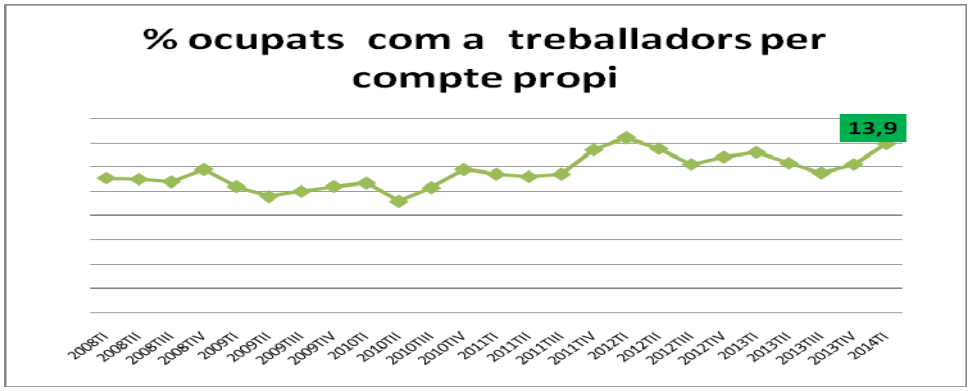

3.- La temporalitat i parcialitat de l'ocupació

Tal com es pot observar a la gràfica següent en els mesos d'hivern -el període de menys activitat laboral- el 23,7% de la població assalariada és temporal i el 14% de la població ocupada ho és a jornada parcial. El treball temporal –que va ser el que més es va destruir al nici de la crisi- torna a créixer, i el parcial mostra un tendència a l'alça. Ambdues tendència són indicadors de precarització del mercat laboral.

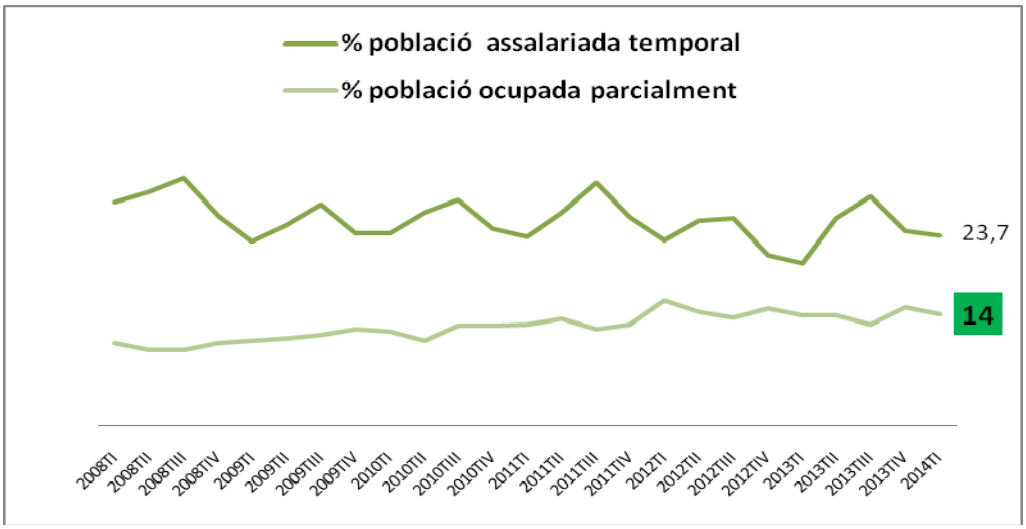

4.- La protecció de la població aturada
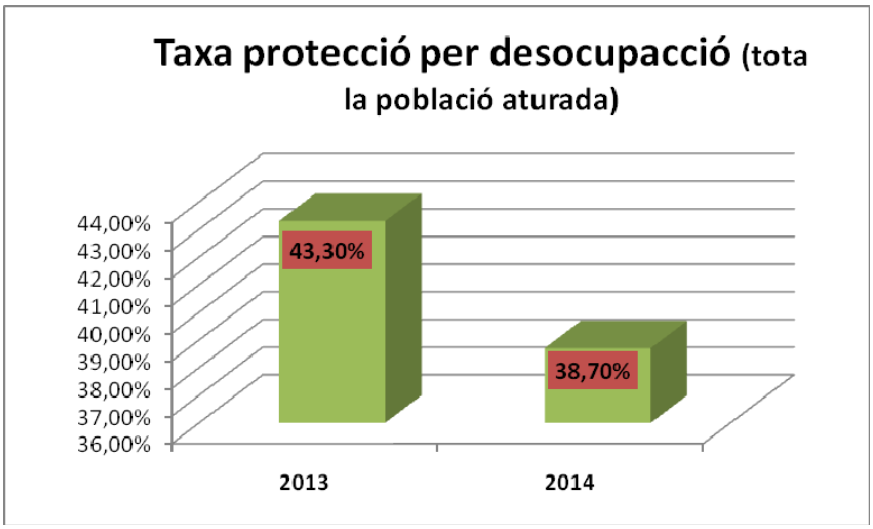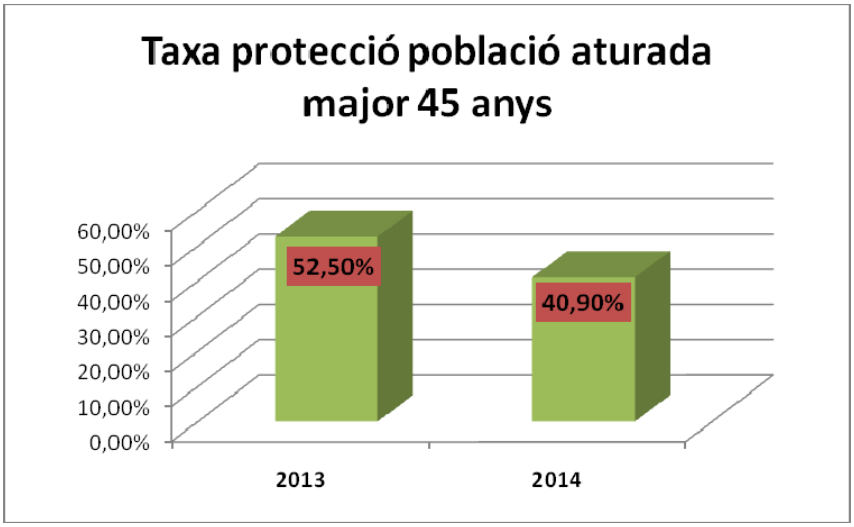
Per acabar oferim dues gràfiques que ens il·lustren de la baixada del nombre de persones aturades amb prestacions. En un any la taxa total baixa en 4,6 punts, i les persones aturades majors de 45 anys han perdut gairebé dotze punts de protecció a causa de les retallades realitzades al subsidi per a elles.